

(א) לעיל לה: ולקמן מה; (ב) עירובין ד. טובה ה.; (ג) חולין ע. געטע פ"ג מ"ט, (ד) מ"כ פ' מלוע פ"ד פ"ה, (ה) אהלום פ"ב מ"ג, (ו) כלס רפ"ו שבת ק"ב; עירובין ד: [גד.], (ז) [עירובין פג.]; (ח) ע"ן מהרש"א ומחש"ל, (ט) [גלה דהך כדפרישית הוא סיוע דביר הוסי' ומתחיל דביר חדש מן בלחן ברכותיהן שז"ן על הגמ' דלעיל ופי' כמו תפוחים וכו' ומכאן לעיל הוא כמו שז"נו הריב פטמים שנתהפכו דבירי מוס' להורות מקום שזה ש"ך לעיל והעמיקים שנו והסיפוק הכל לדבר אחד וכן הגיה האלון מהר"א מו"ל(ח), (י) וי"ט מוס' עירובין ד. ומוס' טובה וכו'.

הגהות הב"ח

(א) נ"ב ממין שבעה וכו' לית ליה; (ב) שם אכילת פרס למה פת חז"ן וכו' וארכילה נלפמן; (ג) תוס' ד"ה אכל וכו' דאפילו כ"י יהודה; (ד) ה"ה ג"ה אכל וכו' היה הירוצא יומ:.

גליון הש"ס

נ"ב כל המוקדם בפסוק ע"י טורי א"ן מנייה דף י"ב ע"כ ד"ה ומה הא"ן:

מוסף רש"י

כל הפסוק בורח לשיעורין נאמר. הפסוק מדבר בשבחה על א"ר תרחל שאחילי בנימי מורה לר"סן לעבר כפירותיה אסורין שנתורה (טובה ה.) ומבטותיהו בידיו. כמתנה של א"ר מברך מלגוס (עירובין ג"ג) וזמית דכלו נע כחפיו (עירובין ד.) א"ר דומיא דסנדליו (טובה שם) היה לבוש כלי. וכן כולט דרך לישאמן קריוון בגדיו ונעילין אללא (עירובין שם). והן טהורין עד שישארה. דכתיב והאכול צבית יכנס וגו' ורשעין מתו"כ אין לו אלא אוכל וטוב, אוכל בלא שוב, שוב בלא אוכל, לא אוכל ולא שוב, שוב מתן, מ"ל יכנס בגדיו ריבה, ש"ח פטמים תח"כ יכנס בגדיו, ואם פטמי לרבות הל מה מ"ל והאכול, למן שיעור לשוכב כדי אכילה, שא"ן עשן כיסוס בגדים עד שיסבה כדי אכילה, וגופו טעם מיד הכני כתיב והכל א"ר כסדר ועטמה ולא כתיב כיסוס בגדיו, והאכול צבית דהיינו שזהה כדי אכילה יכנס בגדיו (טובה ו.) וכי"ו עירובין ד. אכילת פרס. ארבע צל"ס מן מוזן סעודה צנועה, פרס ג'ון פרוסה ששיעוריהו תח"כ כתיב האומר כשיעור דשעין כתיב צ' סעודות ומן המס איהו צבית המנוגע (שם). פת חז"ן, שיהיה מועתם מלל שיעור (טובה שם). מירסב. דהיינו דרך אכילה, מי שהיא מוסב הוא עסוק באכילה אוטו ערוך מדברים אחרים (שם). ואיכילן בלפתן, שאכלת מהל (עירובין שם). עצם כשעורה. מן המס (טובה שם). ואינו מטמא אהלי. שום עום בלא צבר ע"י שיהא שם סעודה שלמה או גולגולת או רוב צנוע, צ' שוקים ויך אחת, או רוב מניע, ק"ה אכרים (עירובין שם). ג"פ. מה שיעורו, כ"י רביעית יין לבדור, גשאל אסורי מיר, דליכא למ"ד בנסתא מיר (ג'): דתולגמי ולולבין ועליו מלגורפין לשיעור רביעית יין, ש"ח תוס' לכות מלל אין עד ש"ח ממט רביעית יין, ואין דומה המשער ציטס מלל מוס למשער ציין, משום דין ע"י הוא ואינו ממנה לללל אללא נכרן ונגעט עד שפ

שלמא למ"ד. נוצלות דלמאי תמרי דזיקא ונוצלות דמנמי אוקימנא בצושלי כמרא היינו דהכא קרי להו נוצלות תמרה וצמנמי (לעיל ד' מ:). נוצלות סתמא: **בשכרוסין שוים.** כגון זיתים ותפוחים לתרווייהו צ"פ העץ וזא לפטור את שמיהן בצרכה אחת: **חצי עדיף.** איהו שירלה דמתניתין את החצי עליו משמע: **אכל בשאין צרכוסין שוים ד"ה.** אין צרכה אחת פוטרתן ושוב כאלן מחלוקת. ופע"ג דתמן (לעיל דף ג.) צירך על פירות האילן צ"פ האדמה ילא הי"מ צחד מינא וטעה וצירך עליה צ"פ האדמה אכל לנון וזית וצירך על הלנון לא נפטור זית: **פשיטא** לא גרסינן עד מיתבי. חדא שאין זו שיטת הגמ' מעיקרא קשיא ליה פשיטא דלא אינטיך למימרא והדר קשיא היכי מצי למימרא ועוד דלא קשיא היא אי לאו דלשמעינן עולא הי"א לנון פוטר את הזית דהתמן צירך על פירות האילן צ"פ האדמה ילא: **שפיה לנון עיקר.** שבצילו התחיל האכילה ולא אכל זית אלא להפיג. חורפו של לנון דהוא ליה זית טפל ומנן (לקמן דף מה). כל שהוא עיקר ועמו טפלה מצד כל הזית עיקר את הטפלה: **מבדק על זה כו'.** וכאן לא נחלקו: **ושני מינים בעלמא.** כגון זית ותפוח שצרכותיהן שוות והאחד ממין שבעה צד נחלקו: **חד אמר מחלוקת בשכרוסין שוים.** וכדלמנן: **ה"ג וחד אמר אף בשאין צרכוסין שוים נמי מחלוקת.** ומפרש לכה וואיל: **במאי פליגי.** הא דלוי לא נפטרי צדל צרכה: **אמר ר' ירמיה בנהקדים פליגי.** ולא גרסי' אכל בשכרוסותיהן שוות מבדק על אחד מהן שירלה דהשתא בשאין שוות מנפיד ר' יהודה על הקדמתן ואמר מין שבעה עדיף כשאל לפטור זו צו לא כ"ש: **דאמר ר' יחא כו'. אלא קפדין אהקדמה.** ור' יהודה אית ליה דר' יחא הלך כל שכן היכא דחד לאו ממין שבעה דמין יחא במקום חצי דחצי עדיף: **ופליגא דרבי חנן.** הא דר' יחא דלמר המוקדם קודם לצרכה אלא קרא לשצה א"י צא שיש צה פירות החשובים הללו ומנאלן כסדר משיותם ופליג אדר' מן דלמר לא צא הכתוב להודיע שזה חשיבות הפירות צטעם שלהם אלא שזהה של א"י שיש צה פירות ששיעורי מורה נלנין צהן וכיון דהכי הוא לא הקפיד הכתוב על סדרן שהרי צו כולן שוין: **בנים המנוגע.** כתיב והכל אל הבית יתמח עד הערב (ויקרא ד') ולא כתיב כנסו בגדים והאכול צבית יכנס את בגדיו (שם) צשוהא שיעור אכילה והפילו לא יאכל מדמתיב צספיה והשוכב צבית יכנס את בגדיו. הלך הנכנס צו ונושא את בגדיו עמו שלא דרך מלצושו אין אלו בגדיו וטמאים מיד שאף צהן

כדי רביעית מים לא מחייב דקלישי והולכין צקל חוץ מן הכלי אכל כי משערין ציין לר"ך שיעורא טפי שהיין הוא ע"ז ומחזיק גודש קצת קודם שיפול מן הכוס רביעית יין ואם היה מים היה (ה) יוצא יותר מרביעית יין: **ב"ר** יוצא יותר מרביעית יין ואינו אכילת פה שיעורין מיסב ואוכלן בלפתן שיעורה דתנן (א) עצם כשעורה מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל וג' כ"י רביעית יין לנויר ה"ה חכמים אכילת פה: **להוצאת שבת ממון כדתנן (ב) כלי בעלי בתים שיעורין**

אבל בשאין ברכותיהן שוות. פירש"י כגון לנון זית ושוב אין כאלן מחלוקת כיון שאין האחד פוטר את חצי וכו' אפי' (א) ר' יהודה מודה דאין עדיפות בשבעת המינים אלא מצדך על אחת שירלה תחלה החצי לו ואחר כך צירך על השני וכן יש לפרש דרבי יהודה מודה לחכמים הואיל ולא פי' הגמ' מוטב שנאמר שיחיד מודה לרבים ולא רבים מודים ליחיד והקשה רש"י ולצריך על הלנון ולפטור את הזית דהא מן לעיל צירך על פירות האילן צ"פ האדמה ילא ומירך דשאני התם שאין שם אלא חד מינא וטעה וצירך צ"פ האדמה אכל כשצירך צ"פ האדמה על הלנון לא פטור את חצרו שהוא צ"פ העץ אפי' צדיעבד וא"ל הא אמרי' לעיל (דף ע"ג). גבי עוצל דבר קפרא צרכה צורא פרי האדמה חשיבא טפי משהכל לפי שמצורת טפי א"כ גם צ"פ העץ חשיבא טפי מצרכת צ"פ האדמה וי"ל דלא חשיב צ"פ העץ כל כך מצ"פ האדמה כמו שחשוב צ"פ האדמה משהכל ומ"ש בהלכות גדולות דצ"פ העץ תקדים לצ"פ האדמה דמצורת טפי היינו לפי המסקנא דלקמן דפליגי בשאין צרכוסין שוות וק"ל כר' יהודה אכל להאי לישנא דלמרי' דלא פליגי בשאין צרכוסין שוות לא ממוקם פסק להלכות גדולות דפירשנו לעיל: **מירבי** היו לפינו צנן וזית מבדק על הצנן וכו'. ופריך אלמא דמצדך צ"פ האדמה אפילו לפטור צ"פ העץ אפילו לגבי זית שהוא משבעת המינים וכ"ש קליות שהן כמו כן משבעת המינים דמצדך עליהן צ"פ האדמה לפטור את (ה) התפוחים לכן לר"ך להנהיג הכי כדפרישית (ט) לעיל שאין צרכוסיהן שוות כמו תפוחים וקליות: **א"ר ירמיה להקדים דא"ר יוסף וכו'.** פירש"י והר"י לפי גרסא זו אמ"ל הא דלמר רב יוסף כל המוקדם כר' יהודה דוקא אכל ר' שמעיה גריס אמר רב יוסף וכו' ואמ"ל אליבא דרבנן ומיירי שאין מציעין זה מזה דהא אילינן צמר מוקדם דלי צחצחין פשיטא דחצי קודם דהא אפי' צאר מינין לגבי צבעת המינים אמרי רבנן דמצדך על אחת שירלה ומילתא דרב יוסף מילתא צאפי נפשה ולא נהירא דצמנון משמע דגרס דלמר רב יוסף ואמ"ל כר' יהודה דוקא דקאמר רב חסדא ורב המנוגע הוו יתצי צסעודתא וכו' א"ל לא סבר לה מר להא דרב יוסף דלמר כל כ"י רביעית יין חייב אכל אם אכל מהל

כדי רביעית מים לא מחייב דקלישי והולכין צקל חוץ מן הכלי אכל כי משערין ציין לר"ך שיעורא טפי שהיין הוא ע"ז ומחזיק גודש קצת קודם שיפול מן הכוס רביעית יין ואם היה מים היה (ה) יוצא יותר מרביעית יין: **ב"ר** יוצא יותר מרביעית יין ואינו אכילת פה שיעורין מיסב ואוכלן בלפתן שיעורה דתנן (א) עצם כשעורה מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל וג' כ"י רביעית יין לנויר ה"ה חכמים אכילת פה: **להוצאת שבת ממון כדתנן (ב) כלי בעלי בתים שיעורין**

כדי רביעית מים לא מחייב דקלישי והולכין צקל חוץ מן הכלי אכל כי משערין ציין לר"ך שיעורא טפי שהיין הוא ע"ז ומחזיק גודש קצת קודם שיפול מן הכוס רביעית יין ואם היה מים היה (ה) יוצא יותר מרביעית יין: **ב"ר** יוצא יותר מרביעית יין ואינו אכילת פה שיעורין מיסב ואוכלן בלפתן שיעורה דתנן (א) עצם כשעורה מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל וג' כ"י רביעית יין לנויר ה"ה חכמים אכילת פה: **להוצאת שבת ממון כדתנן (ב) כלי בעלי בתים שיעורין**

כדי רביעית מים לא מחייב דקלישי והולכין צקל חוץ מן הכלי אכל כי משערין ציין לר"ך שיעורא טפי שהיין הוא ע"ז ומחזיק גודש קצת קודם שיפול מן הכוס רביעית יין ואם היה מים היה (ה) יוצא יותר מרביעית יין: **ב"ר** יוצא יותר מרביעית יין ואינו אכילת פה שיעורין מיסב ואוכלן בלפתן שיעורה דתנן (א) עצם כשעורה מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל וג' כ"י רביעית יין לנויר ה"ה חכמים אכילת פה: **להוצאת שבת ממון כדתנן (ב) כלי בעלי בתים שיעורין**

עין משפט

נר מצוה

מא.

צ"ה א ב מ"י פ"ח מהל' ברכות הל' י' סמג עשין כו טו"ע א"ח ס' ר"ח סע"ף א: צ"ג א מ"י וסמג טו"ע ע"ט סע"ף ד: צ"ד ד מ"י פט"ו מהלכות טומאה צרעת הל' ו: צ"ה א מ"י טס הלכה ו: צ"ח ו מ"י פ"ג מהל' טומאת מת הל' ב ופ"פ הל' טו: ק"ד מ"י פ"ה מהלכות טויות הלכה ב סמג לאון דג: ק"ח א מ"י פ"ח מהל' שבת הלכה א: ק"ב ט מ"י פ"ו מהל' ל"ס הלכה ב:

תורה אור השלם

א. ארץ חשבה ופשיעה ונפון ותואנה ורמון ארץ ונת שפון דברים ח ח

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"ש הוסיף, ואי על הזית מברך תחילה למה הוצרך לפרש שאין הצנן פוטר את הזית והלא לעולם יברך על הצנן לבסוף. ב. בתוס' ר"ש הביא את זה בשם הר"ם שיענה בשם ר' האי. ג. בתוס' ר"ש הוסיף, ומאי קושיא לימא ליה תמרי עדיפא ליה, ע"כ י"ל דהתאי דלקמן אתא כר' יהודה וכולהו אמוראי דלקמן כר"י ס"ל.

רבינו חננאל

אמר עולא מחלוקת כשברכותיהן שוות דר' יהודה סבר מין שבעה עדיף ורבנן סבירי מין חביב עדיף. כשברכותיהן שוות אין אחד מהם עיקר, וכן אמר בירך על שאר פירות בין אם בירך על שבעת המינים יצא, דקיימא לן כחכמים דיהיר ויביים הלכה כרביים. אבל כשאין ברכותיהן שוות וכו' כגון פירות האילן וירך דב"י הכל מבדק על זה וחזור ומברך על זה, ועל איה שירצה מקדים ומברך, ואפי' היה הפרי ממין שבעה. הכא פריא עסקוין משבעת המינים עסקוין נאמר חטה דתמן להכנס לבית המנוגע וכליו ע"כ, וכו'. פירשוהו במסכת סוכה.

הכוס יוצא מן המים (טובה שם). אהנה. מה שיעורו צה, בגרוגרת להוצאת שבת. שיעורו ככל האוכלים (שם). כל כלי בעלי בתים שיעורין. צנקליון, כרמורנים. דעד עניקס כמולא רמון שם כלי עליו ומקבל טומאה לפי שבעל הבית חס על כלי וכו' והכוסה מולא זיתים הוא משתמש צו רמונים, אכל כלי אומן שנומל לימכר טעור צנקל כל שהוא (טובה ו.) דמסתמא צפחות מן היו טעור לפי שאינו חס על כלי אס נסבר צמעט, דכוחה אמרין שלם על שלם לעליעמי חיי ולעליעמי חס על כלי וכו' (ע"י שבת חו). ע"ה טמה ומה טעור, ודכותה נמי אמרין צפקר המלגעה צבעת א"י חייב אלא המלגעה. דהוא תח"כ ליה אכל אחר אינו מחשיבו (כ"ה"י).